

INFORME RESPECTE EL DICTAMEN DEL CONSELL DE CIUTAT RELATIU A LA COL-LABORACIÓ PÚBLICO PRIVADA.

En data 11 de març de 2019 el Consell de Ciutat ha emès un dictamen en relació a la cooperació públic privada que té per objecte "analitzar com es duu a terme la cooperació públic privada en la prestació dels serveis i proposar millores especialment en els d'atenció a les persones."

Amb aquest objectiu, el dictamen contempla 11 recomanacions (de la 3.1. a la 3.11.) que passem a analitzar

3.1. Prioritzar des de l'Administració Pública la concertació amb les entitats del Tercer Sector Social de Catalunya, entitats del tercer sector culturals i entitats petites o de voluntariat sense ànim de lucre com a model de col·laboració preferent en la prestació de serveis d'atenció a les persones posant en valor la tasca que aquestes ja desenvolupen i d'acord amb la Directiva 2014/24/UE del Parlament Europeu.

L'Ajuntament està alineat amb aquest plantejament. Entre 2015 i 2018 s'ha incrementat un 18,4% el nombre de contractes a entitats sense ànim de lucre.

Pel que fa als objectius de la reserva social hi ha hagut un increment progressiu dels objectius a assolir, que s'han complert any rere any: des dels 8,5 M€ proposats per a 2016 fins els 10M€ proposats per a 2019. En 2018 a tall d'exemple, l'assoliment dels objectius fixats (9M€) es va superar amb escreix (10,2 M€)

S'han incrementat també les subvencions empreses del tercer sector, moltes de les quals tenen per objecte la prestació de serveis a la ciutadania. Així, al 2018 s'han atorgats subvencions en l'àmbit de l'Institut Municipal de Serveis Socials per un import proper als 8,5 M€.

Per altra banda, s'ha conveniat amb PIMEC un servei d'assessorament a la petita mitjana i micro empresa, així com als autònoms, per tal que puguin participar amb garanties i amb èxit en licitacions, amb una bateria de mesures per al foment de la compra pública, el relleu generacional entre les PIMES i el suport a les persones empresàries i autònomes de la ciutat.

Finalment, s'ha impulsat l'exercici pioner de consulta prèvia al mercat amb una orientació clara cap a la PIME, amb la celebració el 2018 de la 1a Fira de Contractació Pública per tal de fer més visible la programació municipal en contractació pública i fomentar la participació de la Petita i Mitjana Empresa. En la Fira van participar més de 300 persones representants de més de 200 empreses o entitats i es van concertar més de 200 cites prèvies que van ser ateses pels més de 110 tècnics/ques municipals implicats.

La Fira va programar també de manera paral·lela altres activitats, com dues conferències sobre aspectes particulars de la compra pública, presentacions monogràfiques i un interessant Espai dels Reptes i de la Col·laboració publico-privada on, de manera voluntària, diverses empreses i entitats van efectuar presentacions als tècnics municipals i altres

persones interessades sobre solucions innovadores a una sèrie de reptes municipals proposats amb anterioritat.

3.2. Avançar cap a un sistema d'acreditació/homologació de les petites o mitjanes empreses (PIME's) i també aquelles altres que siguin sense afany de lucre, per diferenciar-se en la contractació pública en general. Els elements claus que probablement hauria de contemplar aquesta acreditació són: territori, expertesa, capacitat i professionalitat. Millorant la responsabilitat i les clàusules socials, donat que aquestes han de marcar la gestió de qualitat dels serveis (*)

La legislació espanyola i les directives comunitàries són molt estrictes respecte dels criteris de transparència, publicitat i igualtat d'oportunitats.

Malgrat això, l'Ajuntament ha incorporat a través de la contractació social mesures l'objectiu de les quals és afavorir la participació i la protecció de la PIME en l'àmbit de la contractació pública. L'exemple més rellevant és la inclusió en determinats contractes de la obligatorietat de subcontractar un percentatge determinat d'empreses d'economia social.

Es preveu la incorporació en el futur de noves mesures socials, com pot ser una clàusula de reinversió en millores que suposa que els beneficis no es patrimonialitzin i es reinverteixin en el propi contracte.

També en el futur, es pot avançar en la possibilitat d'exigir etiquetes socials corporatives (RSC) i fer campanyes de suport amb les empreses locals per tal que assoleixin la certificació i pugui ser un element de discriminació positiva.

3.3. Les administracions s'haurien de dotar dels mitjans de control mixtos (administració, entitats i externs) per vetllar per la qualitat de la prestació dels serveis, reduint la burocratització per obtenir la millor eficiència en el seguiment de l'execució dels contractes i/o subvencions.

Actualment estem treballant per incorporar noves clàusules en les licitacions que permetin incentius o penalitzacions al contracte segons el compliment de les obligacions del contractista i també segons l'assoliment d'objectius de satisfacció valorats pels propis usuaris de determinats serveis.

Addicionalment, el sistema de contractació electrònica (SICE) integrarà una aplicació informàtica, en la pròpia tramitació dels expedients de contractació, per al seguiment de les clàusules i condicions contractuals amb la participació activa del propi contractista o prestador dels serveis.

El SICE ja està licitat i en fase de desenvolupament i té prevista la seva implantació a partir de desembre d'enguany.

3.4. Es demana fer un estudi de l'estructura de costos reals del servei (costos de subrogació, igualtat, innovació, sistemes informació, qualitat, auditories, prevenció de riscos, absentismes, impacte social ...) que s'ofereix en el moment d'elaborar el plec de condicions, marcant paràmetres d'eficiència i eficàcia, que en la

contractació actualment no es contempen suficientment. Cal fer valer l'eficàcia perquè l'eficiència no sigui zero i per evitar el dumping.

Des de l'Ajuntament coincidim plenament amb aquest objectiu i així s'ha manifestat en les condicions de molts plecs de licitació i/o concessió.

Malgrat tot, constatem la reticència de molts dels contractistes i/o concessionaris respecte d'oferir a l'administració contractant informació rellevant sobre l'estructura de costos o l'impacte real dels serveis produïts. Caldrà seguir avançant doncs en l'efectivitat d'aquestes mesures.

3.5. Potenciar des de les Administracions Públiques que els/les tècnics/ques siguin coneixedors/es de totes les possibilitats legals en la contractació a fi de que ho puguin trametre en l'elaboració dels plecs de condicions: formació continuada.

Tant des de l'aplicació del Decret municipal de Contractació Pública Sostenible (abril de 2017) com des de l'aprovació de la LCSP el novembre de 2017, una de les prioritats ha estat la formació del personal municipal per habilitar tant els tècnics de contractació com els serveis jurídics relacionats, per tal de proveir-los coneixement i noves habilitacions per a l'adaptació a la nova normativa. Gairebé 2000 persones han estat formades sobre contractació sostenible i sobre la nova Llei de contractes. També es manté un programa de formació regular sobre contractació en l'oferta que efectua l'Ajuntament als seu personal.

Actualment s'estan duent a terme sessions informatives i formatives en relació a l'adaptació als nous sistemes de contractació electrònica i, en el sentit de la formació contínua, s'han programat de manera immediata formacions sobre el Cost del Cicle de Vida, concepte que cal incorporar preceptivament en la contractació pública. Es preveu arribar a unes 600 persones.

Aquestes actuacions formadores no s'han limitat al personal municipal, sinó que s'ha estès a les PIME i treballadors autònoms. A través de Barcelona Activa, s'ha realitzat de manera contínua serveis i programes d'assessorament i de promoció d'activitats, de capacitatí personal i empresarial, d'actualització tecnològica o de foment de cursos de formació i publicació de documents orientats a aquestes finalitats, com pot ser la Guia del Licitador.

3.6. Millorar les condicions laborals dels/les treballadors/es encarregats de la prestació dels serveis, a través de les millores pactades en cada conveni marc de cada col·lectiu. En cap cas s'haurien de pretendre recollir aquestes millores laborals a través de condicions de millora en els plecs de condicions, ja que en aquests casos només es generen greuges comparatius entre professionals del mateix col·lectiu. En aquesta mateixa direcció, és important arribar a acords amb els Sindicats, que estiguin centrats en aquestes millores de les condicions dels convenis col·lectius i que els pressuposts de licitació vagin en concordança amb els acords presos en les negociacions col·lectives.

Els convenis son pactes de mínims i d'obligat compliment, mentre que les millores salarials i laborals que es proposen a partir dels plecs de clàusules no són condicions obligatòries.

La LCSP recull expressament aquesta possibilitat en el seu article 145 i la Junta Consultiva de la Generalitat de Catalunya, mitjançant informe 6/2018, ha conclòs favorablement al respecte d'incloure com a criteri de valoració l'increment de salaris per sobre del conveni del sector aplicable, en el benentès que pot estar vinculat als objectes contractuals en què la mà d'obra és un component essencial.

Entenem que el volum de contractació pública de l'Ajuntament de Barcelona pot ser un instrument molt important per a la millora de les condicions salarials i laborals dels treballadors i treballadores de la ciutat i que cal explorar a fons aquesta oportunitat. Lògicament, els pressupostos de licitació han de contemplar l'impacte en el preu d'aquestes millores i l'Ajuntament sempre ha actuat amb responsabilitat en aquest sentit. Així ha passat, per exemple, amb el recent increment del SMI: l'Ajuntament ha estat pioner en el reconeixement de l'impacte d'aquesta millora social en els contractes ja adjudicats i el rescabament de les empreses i entitats afectades.

En aquests moments hi ha constituït un grup de treball amb els sindicats, a més de la Taula de Contractació, amb l'objectiu de fer-ne el seguiment acurat de l'aplicació d'aquestes clàusules i, si s'escau, establir-ne les mesures correctores pertinents.

3.7. Es destaca com un element molt important en la contractació pública la reducció de la morositat (si bé l'ajuntament de Barcelona està pagant a 30 dies). En aquells casos en què l'Administració paga puntualment, el problema radica en la subcontractació de la prestació dels serveis. Es a dir, l'empresa subcontractada podria acabar cobrant al cap de 400 dies, posant en risc la viabilitat de la mateixa.

Coincidim plenament amb aquesta apreciació. L'Ajuntament incorpora, en els plecs que permeten la subcontractació, una clàusula de pagament directe al subcontractista en cas de morositat per part del contractista principal. Cal impulsar la seva aplicació i el seguiment de la subcontractació per tal de lluitar contra la morositat per part del contractista principal.

3.8. Demandem que les licitacions adequin el volum dels lots, en funció de les dimensions de les entitats del territori (a nivell de barri, districte o ciutat).

Actualment ja es fan esforços per dissenyar de manera adequada els lots dels contractes i que aquests siguin assumibles per les entitats locals que presten els serveis licitats.

El nombre de lots adjudicats s'ha duplicat entre 2016 i 2018, passant de 63 lots el 2016 a 130 lots el 2018.

3.9. Impulsar una reforma de la Llei de mecenatge que ajudi a potenciar el finançament privat en general tenint en compte les entitats culturals, especialment les petites, per a poder desenvolupar la seva identitat i continuïtat per lluitar contra la bretxa cultural, la pobresa cultural i facilitar l'accés a la cultura de totes les capes socials.

Compartim la necessitat de reforma de la Llei de Mecenatge per tal que sigui un veritable instrument de lluita contra la bretxa cultural i social i no un instrument que faciliti l'elusió fiscal de les gran empreses i altres organitzacions.

Així es reclama en el manifest signat per Barcelona i altres ciutats espanyoles en una recent trobada municipalista sobre fiscalitat, però cal reconèixer que són necessàries majories parlamentàries al Congrés dels Diputats que facin possible aquest canvi legislatiu.

3.10. Posar en valor l'important paper que desenvolupa el voluntariat en el Tercer Sector Social i cultural i en les petites entitats sense ànim de lucre de Catalunya. També destacar la possible coexistència d'aquest amb la professionalització de determinats rols, en algunes entitats. Un element més a tenir en compte és reconèixer que l'activitat pròpia del voluntariat té associada una despesa, tant a nivell de coordinació com de formació.

Cal arribar a acords amb les entitats del Tercer Sector per tal que es pugui concretar quin és el volum de voluntariat que representa la seva activitat, el cost de funcionament de la seva estructura i quines són les activitats que no poden ser desenvolupades per voluntariat i que requereix de professionals contractats, de tal forma que permeti el suport i finançament municipal d'aquestes despeses.

3.11. Es demana impulsar la creació i aprovació d'un nou marc legal del sistema de contractació a nivell de Catalunya capaç de regular tots aquests aspectes anteriorment esmentats. Aquest nou marc, es reflexa a través de l'aprovació de la nova norma que s'està tramitant actualment al Parlament de Catalunya. En tràmit parlamentari el projecte de Llei de contractes de serveis a les persones (tram.200-00003/12).

Caldrà aclarir si la legislació i competències autonòmiques poden donar resposta a aquestes demandes. A més, com es deia al punt 3.9., també caldrà assolir majories parlamentàries que permetin legislar en aquest sentit.

Mentre tant, a l'espera de la transposició de les directives 23 i 24, des de l'Ajuntament de Barcelona s'ha avançat en la promoció d'accions, programes i acords en l'àmbit de la col·laboració publico-privada de forma consensuada amb representants de les associacions empresarials, sindicals, d'associacions de defensa de la igualtat, ambientalistes, veïnals, i amb entitats representants de l'economia social.

Aquest consens s'ha vist reflectit en la creació de la Taula de Contractació Pública (decret 21/10/2016), fòrum ciutadà en el què es tracten i acorden les grans qüestions relatives a contractació pública que va aprovar, en la seva primera reunió (24/10/2016), una Declaració a favor de la contractació pública amb responsabilitat social.

Per tot el què s'ha comentat respecte dels onze punts inclosos al dictamen del Consell de Ciutat de 11/03/2019, constatem que les actuacions municipals desplegades en matèria de contractació pública comparteixen bona part dels objectius presentats pel Consell de Ciutat.

Constatem també que l'actuació municipal ve limitada per la manca d'una llei autonòmica de concertació que impedeix l'aplicació adient d'altres relacions o figures diferents a les

tradicionalment contractuals, que apliquen criteris empresarials fonamentats en l'obtenció d'un benefici industrial, restant eficàcia, eficiència i accés universal a uns serveis que per la seva naturalesa i la seva vocació de serveis públics estan garantits constitucionalment.

De totes maneres, l'Ajuntament de Barcelona seguirà liderant la contractació social i del tercer sector en el conjunt d'administracions de l'Estat

26 de juny de 2019

Vist i plau

Miquel Benito
Director

Jordi Ayala
Gerent de Presidència i Economia